

โปรตีนทางเลือก

โอกาสของผู้ผลิตเนื้อสัตว์
ช่วยประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความ
ตกลงปารีส และสร้างความหลากหลาย
ของแหล่งโปรตีน

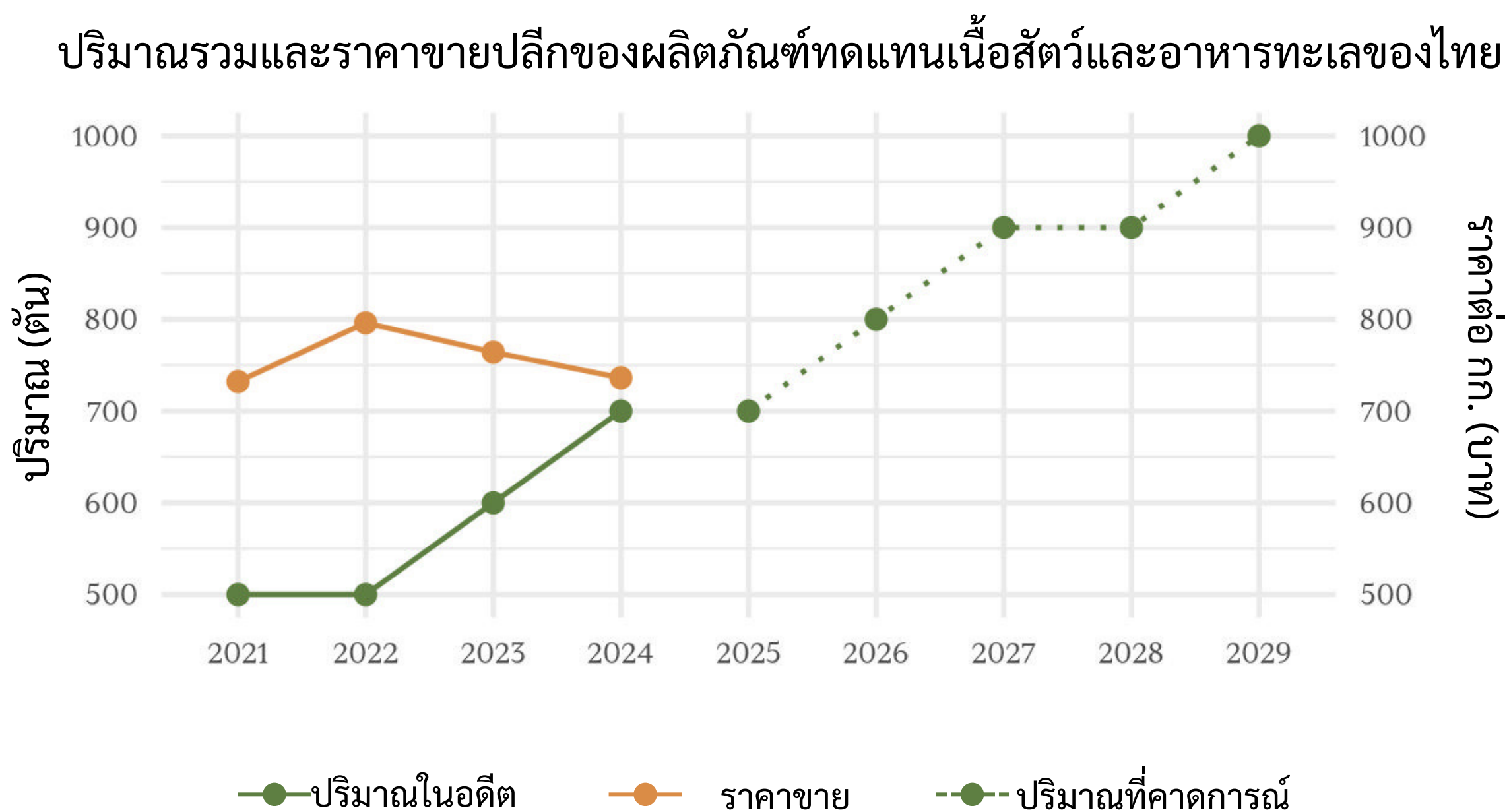
การวิเคราะห์ข้อมูลล่าสุดของ Madre Brava องค์กรพัฒนาเอกชนด้านอาหารและสภาพภูมิอากาศระดับนานาชาติ เผยว่า โปรตีนทางเลือกเป็นตลาดที่กำลังเติบโตในประเทศไทย

ข้อมูลใหม่ชี้ให้เห็นว่ายอดขายผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์และอาหารทะเลกำลังเติบโต ในขณะที่ราคาเริ่มลดลง ปริมาณการขายทั้งหมดเพิ่มขึ้นเกือบ 30% นับตั้งแต่ปี 2021 ถึง 2024 ซึ่งเป็นข้อมูลปีล่าสุด ส่วนราคาเฉลี่ย หลังจากที่สูงขึ้นสูงสุดในปี 2022 ลดลงมา 8% ในช่วงสองปี

อาหารหมวดหมู่นี้ถือว่าอยู่ในช่วงเริ่มต้นเมื่อเทียบกับปริมาณเนื้อสัตว์และอาหารทะเลทั่วไป จำนวนมหาศาลที่จำหน่ายในประเทศไทยแต่ละปี จึงเป็นโอกาสที่น่าสนใจสำหรับผู้ผลิตเนื้อสัตว์ของไทย ซึ่งจะได้ประโยชน์จากตลาดนี้ที่คาดการณ์ว่าจะโตขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในปีที่จะตามมา

อนาคตของผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์และอาหารทะเลในประเทศไทย

จากข้อมูลของ Euromonitor บริษัทวิเคราะห์การตลาดระดับโลก คาดการณ์ว่าตลาดผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องในอีก 5 ปีข้างหน้า คาดว่า ผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์และอาหารทะเลจะเติบโตอีกถึง 43% ในช่วงปี 2025 ถึง 2029 นับเป็นโอกาสสำหรับบริษัทผู้ผลิตเนื้อสัตว์ของไทยในการผลิตสินค้าป้อนตลาดที่กำลังเติบโต พร้อมคว้าโอกาสช่วยประเทศไทยบรรลุเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศตามข้อตกลงปารีส

ที่มา: Euromonitor International, Staple Foods, Industry Edition 2025¹

1 ข้อมูลต้นฉบับทั้งหมดเป็นกรรมสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียวของบริษัท Euromonitor International Ltd และผู้ให้อนุญาต ข้อมูลต้นฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยไม่มีการรับประกันหรือรับรองความถูกต้องหรือความครบถ้วนสมบูรณ์ใดๆ บริษัท Euromonitor International Ltd ไม่สามารถรับผิดชอบต่อการวิเคราะห์หรือข้อค้นพบใดๆ ภายในรายงานฉบับนี้ และไม่สามารถรับประกันต่อการเชื่อถือหรืออ้างอิงข้อมูลดังกล่าวไม่ว่าในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น การเชื่อถือข้อมูลใดๆ ถือเป็นความเสี่ยงของผู้ใช้แต่เพียงผู้เดียว

โปรตีนทางเลือกจะช่วยให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศได้อย่างไร

ภาคเกษตรกรรมปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากเป็นอันดับสองของประเทศ รองจากภาคพลังงาน ในภาคเกษตรกรรมของไทย การทำปศุสัตว์เป็นแหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยตรงอันดับสองรองจากการปลูกข้าว ซึ่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 30 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (CO₂e)

อย่างไรก็ตาม เมื่อรวมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการผลิตอาหารสัตว์ด้วยแล้ว ภาคปศุสัตว์ของไทย ซึ่งต้องพึ่งพาการนำเข้าอาหารสัตว์กว่า 60% ปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 39 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี หากภาคเนื้อสัตว์และอาหารทะเลยังคงเติบโตตามคาดการณ์

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 14.7% จาก 39.1 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าในปี 2020 เป็น 44.9 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าในปี 2050 ดังนั้น การใช้มาตรการเพิ่มเติมเพื่อลดผลกระทบจากภาคปศุสัตว์ โดยเฉพาะการหันมาส่งเสริมการผลิตโปรตีนจากพืชเพื่อการบริโภคของมนุษย์โดยตรง จะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมของประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญ

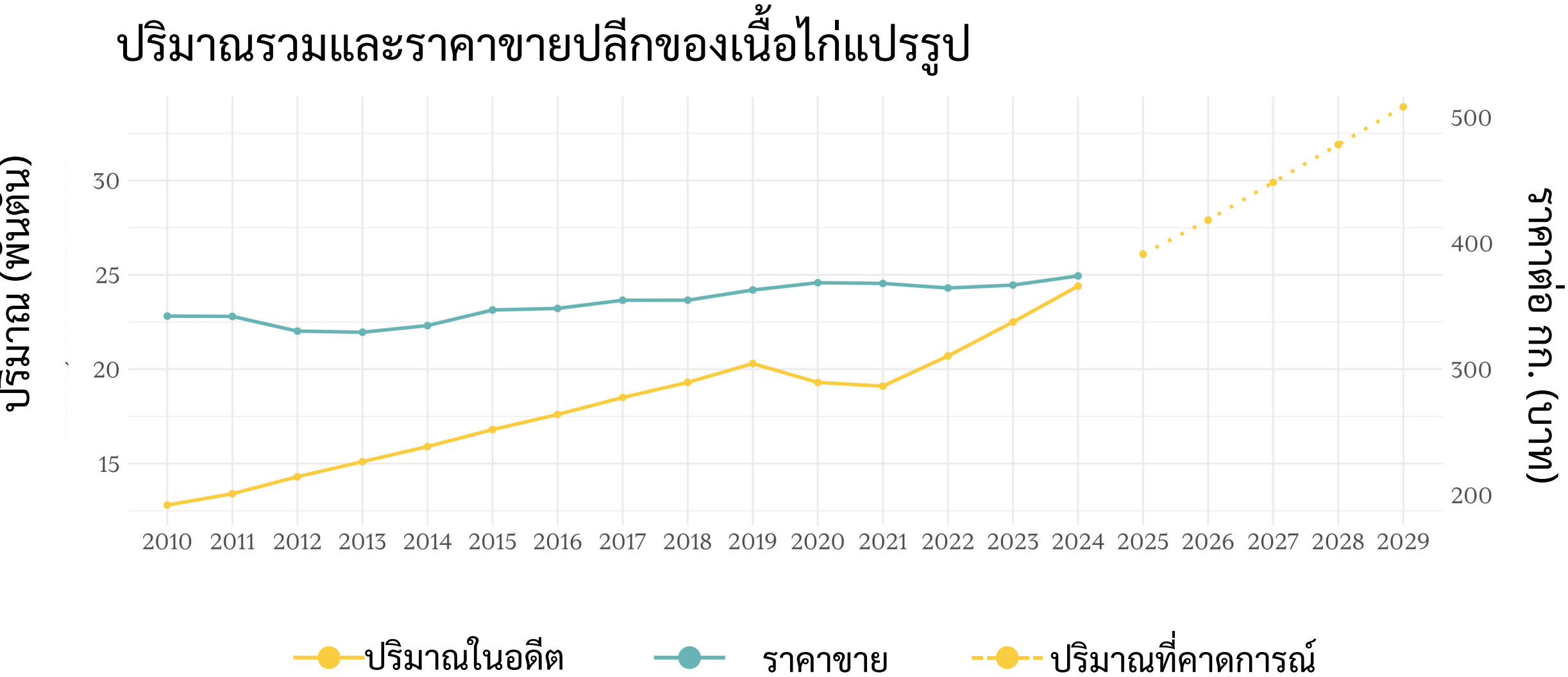
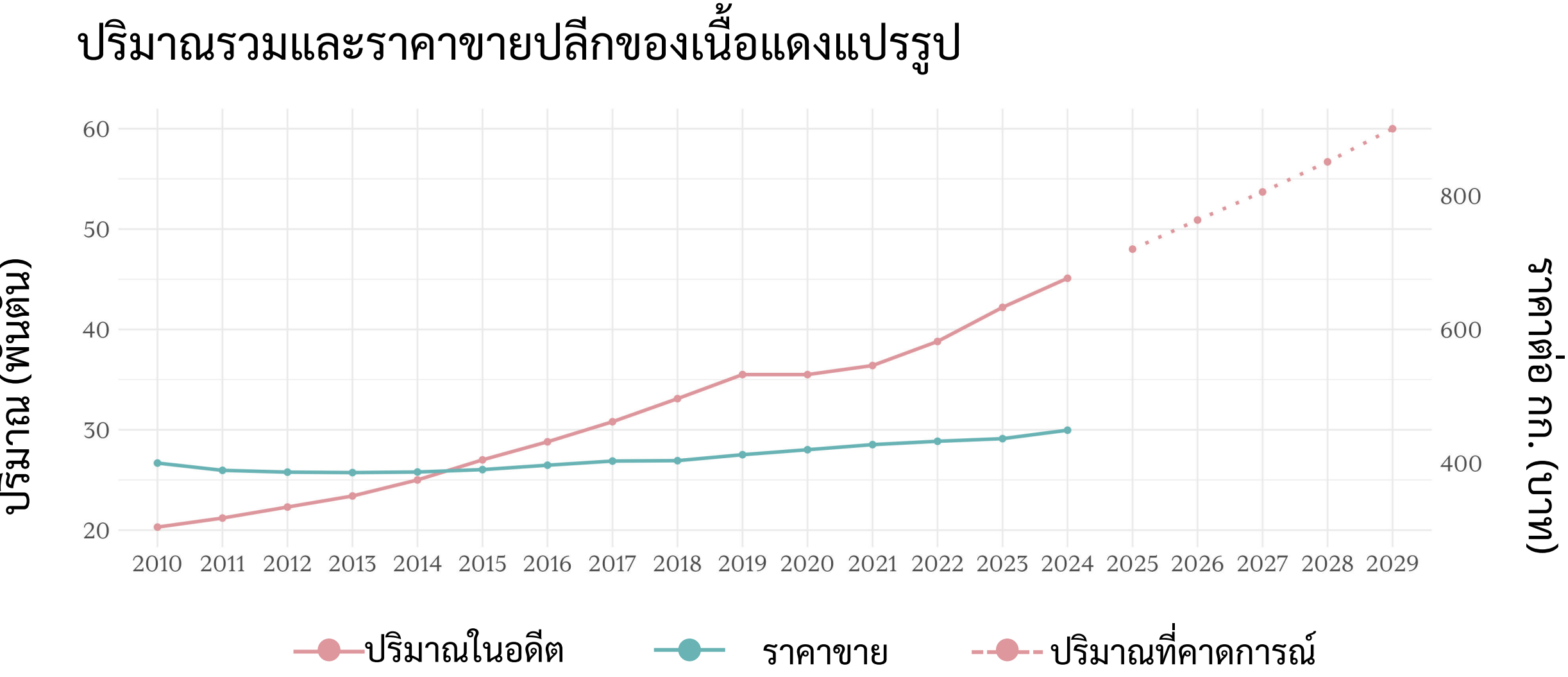
เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ผลิตภัณฑ์โปรตีนทางเลือกปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยกว่ามาก และมีผลกระทบน้อยกว่ามากต่อการใช้น้ำ มลพิษทางอากาศ และการใช้ที่ดิน การวิเคราะห์วัฏจักรชีวิตเชิงเปรียบเทียบ (comparative lifecycle analysis) โดย Good Food Institute องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรระดับโลก ชี้ให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกน้อยกว่าเนื้อหมูและเนื้อไก่ 88% และ 67% ตามลำดับ และก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของมลพิษทางอากาศน้อยกว่า 91% และ 83% ตามลำดับ และลดการใช้น้ำได้มากกว่า 94%

งานวิจัยของ Madre Brava หัวข้อ “ครัวแห่งอนาคต: ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม หากประเทศไทยสร้างความหลากหลาย ของแหล่งโปรตีน” พบว่าหากประเทศไทยเปลี่ยนการผลิตเนื้อสัตว์และอาหารทะเลครึ่งหนึ่งไปเป็นโปรตีนจากพืชภายในปี 2050 ประเทศไทยจะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ทั้งหมด 35.5 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยจำกัดภาวะโลกร้อนให้อยู่ในระดับปลอดภัย และประหยัดที่ดินได้ถึง 21,700 ตารางกิโลเมตรในปี 2050 ซึ่งเป็นพื้นที่เทียบเท่ากับจังหวัดนครราชสีมา

การสร้าง ความหลากหลายของแหล่งโปรตีนยังเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ การเปลี่ยนมาผลิตพืชมากขึ้นและลดผลิตภัณฑ์จากสัตว์ลง ช่วยสร้างงานสุทธิในภาคการผลิตโปรตีนจากพืชในประเทศได้ถึง 1.15 ล้านตำแหน่งภายในปี 2050 นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีโอกาสสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ถึง 1.3 ล้านล้านบาท ซึ่งมาจากการประหยัดค่าใช้จ่ายเพื่อวัตถุดิบนำเข้า เช่นอาหารสัตว์ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

ข่าวร้าย: เนื้อสัตว์แปรรูปซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพและปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน

ปริมาณการขายเนื้อแดงและสัตว์ปีกแปรรูปเพิ่มขึ้น 24% และ 28% ตามลำดับตั้งแต่ปี 2021 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีก 25% และ 30% ในอีกห้าปีข้างหน้า การบริโภคเนื้อสัตว์แปรรูป ไม่เพียงแต่เพิ่มการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ก่อให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่า สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และก่อมลพิษทางน้ำและอากาศ แต่ยังเป็นภัยต่อสุขภาพคนไทยด้วย จากการศึกษาภาระโรคทั่วโลก (Global Burden of Disease Study) พบว่าการบริโภคอาหารที่มีเนื้อสัตว์แปรรูปปริมาณมากมีส่วนทำให้สูญเสียปีสุขภาวะประมาณ 10.3 ล้านปีจากปัญหาสุขภาพ และทำให้มีผู้เสียชีวิตก่อนวัยอันควรถึง 295,000 รายทั่วโลกในปี 2021 การบริโภคเนื้อสัตว์แปรรูปเพิ่มขึ้นจึงส่งผลให้มีจำนวนผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) มากขึ้นด้วย เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด เบาหวานชนิดที่ 2 โรคมะเร็งบางชนิด

ที่มา: Euromonitor International, Staple Foods, Industry Edition 2025²

2 ข้อมูลต้นฉบับทั้งหมดเป็นกรรมสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียวของบริษัท Euromonitor International Ltd และผู้ให้อนุญาต ข้อมูลต้นฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยไม่มีการรับประกันหรือรับรองความถูกต้องหรือความครบถ้วนสมบูรณ์ใดๆ บริษัท Euromonitor International Ltd ไม่สามารถรับผิดชอบต่อการวิเคราะห์หรือข้อค้นพบใดๆ ภายในรายงานฉบับนี้ และไม่สามารถรับผิดชอบต่อการใช้หรืออ้างอิงข้อมูลดังกล่าวไม่ว่าในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น การเชื่อถือข้อมูลใดๆ ถือเป็นความเสี่ยงของผู้ใช้แต่เพียงผู้เดียว

ทางเลือกที่ดีต่อสุขภาพมากกว่าเนื้อสัตว์แปรรูป

เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์แปรรูป ผลิตภัณฑ์ทางเลือกจากพืชมีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีกว่า (คือ มีใยอาหารสูงกว่า มีไขมันและไขมันอิ่มตัวน้อยกว่า และมีแคลอรีต่ำกว่า) เมื่อเลือกอาหารสะดวกซื้อ ผู้บริโภคชาวไทยจะได้รับประโยชน์ต่อสุขภาพ นอกเหนือจากประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม หากเปลี่ยนมาซื้อผลิตภัณฑ์ทางเลือกไร้เนื้อสัตว์

ส่วนต่างของราคาที่กำลังลดลง

ช่องว่างราคาระหว่างผลิตภัณฑ์ทดแทนจากพืชและเนื้อสัตว์ (รวมถึงผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์แปรรูป) จะลดลงได้ด้วยปัจจัยสองประการ คือ ต้นทุนต่อหน่วยลดลงเมื่อมีการผลิตปริมาณมากขึ้น (economies of scale) และต้นทุนการผลิตเนื้อสัตว์ทั่วไปเพิ่มขึ้น (เช่น ค่าอาหารสัตว์และค่าแรง) การทำปศุสัตว์ต้องพึ่งพาการนำเข้าข้าวโพดและถั่วเหลืองสำหรับเป็นอาหารสัตว์ ซึ่งมีราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ ข้อมูลของตลาดโปรตีนทางเลือกที่เติบโตมาก่อน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและเยอรมนี ชี้ให้เห็นแนวโน้มว่าราคาของผลิตภัณฑ์จากพืชทดแทนเนื้อสัตว์และอาหารทะเลจะลดลง

ยุโรป: โอกาสส่งออกสำคัญสำหรับผู้ผลิตโปรตีนไทย

ซูเปอร์มาร์เก็ตชั้นนำหลายแห่งในยุโรปประกาศเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนของผลิตภัณฑ์จากพืชทดแทนเนื้อสัตว์และอาหารทะเล หรือที่เรียกว่า “protein split targets” เช่น Lidl เครือซูเปอร์มาร์เก็ตรายใหญ่ที่สุดในยุโรป ตั้งเป้าว่าจะเพิ่มอัตราส่วนการขายผลิตภัณฑ์จากพืช รวมถึงโปรตีนทดแทนที่ทำจากพืช 20% ภายในปี 2030 ในทุก 31 ประเทศที่ดำเนินการอยู่ Ahold Delhaize ซูเปอร์มาร์เก็ตอีกรายจากยุโรป ซึ่งมีสาขาในหกประเทศทั่วทวีป ตั้งเป้าว่าจะบรรลุเป้าหมายอัตราส่วนการขายโปรตีนจากพืชและสัตว์ 50:50 ภายในปี 2030 ซึ่งผู้ค้าปลีกรายใหญ่ทั้งสองเจ้านี้ประกาศเจตนารมณ์ดังกล่าวเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก Scope 3 ซึ่งเป็นการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมตลอดห่วงโซ่คุณค่าของซูเปอร์มาร์เก็ต ซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่วางจำหน่าย นอกจากนี้ ซูเปอร์มาร์เก็ตบางแห่งยังตั้งเป้าว่าจะเสนอขายสินค้าโปรตีนทางเลือกแบบแฮนด์แบรนด์ (private label) ในระดับราคาเดียวกับผลิตภัณฑ์จากสัตว์ เพื่อสร้างทางเลือกที่แท้จริงให้กับผู้บริโภค

ผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์และอาหารทะเลมียอดขายเพิ่มขึ้นในหลายประเทศในยุโรป โดยได้แรงหนุนสำคัญจากยอดขายผลิตภัณฑ์ภายใต้เฮาส์แบรนด์ ที่โดยมากมีราคาย่อมเยา งานวิจัยฉบับเดียวกันนี้ยังเน้นว่าต้องสร้างความสมดุลระหว่างราคาและความน่าดึงดูดของผลิตภัณฑ์ (ทั้งด้านรสชาติ เนื้อสัมผัส และความสะดวกสบาย) และสนับสนุนให้พัฒนาปัจจัยเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากเรื่องราคา

ด้วยชื่อเสียงในฐานะ "ครัวของโลก" และการเป็นหนึ่งในผู้ส่งออกสัตว์ปีกรายใหญ่ไปยังยุโรป ผู้ผลิตโปรตีนชั้นนำในประเทศไทยจึงมีศักยภาพที่จะคว้าโอกาสเข้าสู่ตลาดโปรตีนทางเลือกในยุโรป

unasup

การบริโภคและการผลิตเนื้อสัตว์มากเกินไปเป็นภัยคุกคามต่อทั้งสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของผู้คน ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการบริโภค ให้เป็นการเน้นอาหารจากพืชเป็นหลักเพื่อรับมือกับวิกฤตด้านสุขภาพและสภาพภูมิอากาศ โปรตีนจากพืชให้โปรตีนได้ไม่ด้อยไปกว่ากัน และยังเป็นทางเลือกสำหรับผู้บริโภคที่ต้องการประสบการณ์การกินคล้ายเดิมแต่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยลง โดยเฉพาะผู้ที่ยังคงมองหาทั้งรสชาติ เนื้อสัมผัส และความสะดวกสบาย เช่นเดียวกับที่ได้รับจากผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์แปรรูป

ด้วยราคาวัตถุดิบในการผลิตเนื้อสัตว์ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ผลิตโปรตีนชั้นนำของไทยควรใช้โอกาสนี้สร้างความหลากหลายให้กับกลุ่มผลิตภัณฑ์โปรตีนของตน และมุ่งมั่นทำให้ราคาของเนื้อสัตว์ (ทั้งเนื้อสดและเนื้อแปรรูป) และผลิตภัณฑ์ทดแทนจากพืชมีความทัดเทียมกัน เป็นการเสนอทางเลือกแหล่งโปรตีนที่ยั่งยืน ราคาเข้าถึงได้ อร่อย และสะดวกสบายให้กับผู้บริโภคชาวไทย นอกจากนี้ บริษัทผู้ผลิตเนื้อสัตว์ชั้นนำยังต้องรอดจากชื่อเสียงของไทยในฐานะ 'ครัวของโลก' พัฒนาผลิตภัณฑ์พร้อมทานรสชาติไทยที่ทำจากโปรตีนทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสสูงสุดสำหรับตลาดส่งออกสู่ยุโรป